

Verslag raadsinformatiebijeenkomst energiestrategie FruitDelta Rivierenland

Begin 2018 hebben de regiogemeenten in Rivierenland en hun partners gezamenlijk het startschot gegeven om een regionale energiestrategie op te stellen. Intussen hebben in een half jaar tijd zo'n 140 betrokkenen meegedacht over de bouwstenen voor deze strategie. Gedurende de raadsinformatiebijeenkomst op 4 juli jl. hebben raadsleden kennis genomen van de tussenstand en hier hun aandachtspunten bij meegegeven. Begin 2019 zal de regionale energiestrategie ter besluitvorming aan de raden worden voorgelegd.

De avond vindt plaats bij [Werkzaam](#) in Geldermalsen aansluitend op een raadsbezoek dat daar eerder die dag plaatsvond. Elfriede Boer (directeur Werkzaam) legt in een welkomstwoord de parallel met het nieuwe duurzame gebouw van Werkzaam en de doelstelling van Werkzaam, namelijk: duurzaam aan het werk. Kortom: duurzaamheid raakt ons allemaal.

Vervolgens licht Joost Reus (wethouder Culemborg namens de regiogemeenten) toe wat er vanuit het nationale Klimaatakkoord op ons afkomt. Regionale energie strategieën zullen een uitwerking geven aan vooral de opwekking van hernieuwbare elektriciteit en de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. Nationaal is de afspraak gemaakt dat iedere regio medio 2019 met een bod zal komen over de bijdrage die zij daaraan kunnen leveren.

“U gaat als raadslid over de doelstellingen en aanpak in uw gemeente. Voor sommige zaken is het handig om samen af te stemmen, bijvoorbeeld de criteria die we stellen aan windprojecten.”

Joost Reus (wethouder Culemborg namens de regiogemeenten)

Presentatie energieverbruik van de regio

Rijk van Voskuilen (Over Morgen) geeft een presentatie over het energieverbruik in de regio (nu en in 2050). Over Morgen heeft in opdracht van de provincie een regionale energiemix opgesteld die hier inzicht in geeft. Hiervan worden gemeentelijke doorvertalingen gemaakt. De cijfers zijn besproken en verfijnd met medewerkers van gemeenten, maar het blijft nadrukkelijk een scenario: de realiteit kan anders zijn door de ontwikkeling van de techniek of beleidskeuzes.

Dhr. Van Voskuilen plaatst de kanttekening dat de berekeningen uit gaan van 50% energiebesparing. Dit is het uitgangspunt voor de scenario's maar ook hier ligt een enorme opgave om dit waar te maken.

Desgevraagd geeft dhr. Van Voskuilen aan dat waterstof nog niet meegenomen is in de analyse, omdat dit een technologie is waarover nog veel onzekerheden bestaan. Ook de inzet van biomassa is beperkt meegenomen.

Dhr. Van Voskuilen beaamt de opmerkingen van enkele raadsleden dat buffering en balanceren van het net steeds belangrijker zullen worden naarmate we meer afhankelijk worden van duurzame bronnen. Dit is complexe materie die in de analyse van Over Morgen nog niet onderzocht is.

“Voor het duurzaam verwarmen van gebouwen heb je grofweg twee opties: collectieve warmtenetten, in sommige wijken binnen Zaltbommel en Maasdriel, of elektrisch verwarmen.”

Rijk van Voskuilen (Over Morgen)

Presentatie opbrengst uit energie ateliers

Bram Brouwer (Berenschot) geeft een toelichting op de opbrengst van de energie ateliers die de afgelopen maanden in de regio hebben plaatsgevonden. In totaal hebben zo'n 140 betrokkenen meegedacht over bouwstenen voor een regionale energiestrategie.

Er zijn ateliers georganiseerd rondom de thema's glastuinbouw, woningbouw, bedrijven(terreinen) en duurzame opwekking. Elk van deze atelier resulteerde in inzicht in de regionale uitdagingen en ideeën over onderwerpen of projecten die je regionaal zou willen oppakken (zie presentatie).

Opvallend was volgens dhr. Brouwer de gretigheid waarmee door aanwezigen, niet in de laatste plaats medewerkers van gemeenten, naar informatie werd gezocht. Het ligt dan ook voor de hand om regionaal kennisdeling onder gemeenten te organiseren.

Desgevraagd geeft dhr. Brouwer aan dat opslag en buffering van energie niet expliciet aan de orde zijn gekomen in de ateliers. Wel is hieraan geraakt, bijvoorbeeld in het atelier glastuinbouw, waar is gesproken over de mogelijkheid om kassen in te zetten als buffer voor het energiesysteem.

Een van de raadsleden vraagt zich af in hoeverre er ook gesproken is over verminderen van de energievraag en gedragsverandering. Dhr. Reus licht toe dat er wel is gesproken over besparing, maar dat het uitgangspunt is geweest dat we het huidige comfortniveau behouden. In de optiek van dhr. Reus is dit nodig om mensen in beweging te krijgen.

Tot slot merkt een van de raadsleden op dat financiering de basis zou moeten zijn voor een regionale aanpak: daar ligt de grootste uitdaging.

Panel discussie

Hierna volgt een paneldiscussie, waarbij vanuit verschillende betrokken organisaties reflectie wordt gegeven op de bouwstenen voor de regionale energiestrategie en wat je regionaal zou willen oppakken.

Aan het panel namen deel:

- Peter van Heumen (bestuurslid Greenport Gelderland)
- Hans van Zijdam (voorzitter VNO-NCW Rivierenland)
- Hennie Roorda (DB-lid Waterschap Rivierenland);
- Dennis Kerkhoven (voorzitter Gebiedscoöperatie Rivierenland)
- Jan Bekhuis (Programmamanager energietransitie Provincie Gelderland)
- Rob Dado (accounthouder Rivierenland bij Alliander)
- Joost Reus (wethouder Culemborg namens de regiogemeenten).

Deze organisaties nemen tevens deel aan de stuurgroep van de regionale energiestrategie.

De panelleden brengen het volgende in:

- Provinciale Staten hebben vandaag een motie aangenomen om de komende tien jaar 300 miljoen in de energietransitie te steken.

“€300 miljoen is veel geld maar tegelijkertijd een druppel op een gloeiende plaat als je kijkt naar de totale kosten die gemaakt moeten worden.”

Jan Bekhuis (Provincie Gelderland)

- Hennie Roorda geeft te kennen dat het waterschap dagelijks met de gevolgen van klimaatverandering bezig is en de noodzaak ziet om ook aan de voorkant iets te doen. Het waterschap Rivierenland stelt waar mogelijk haar water en gronden beschikbaar voor de opwekking van energie en nodigt raadsleden uit om dit ruimtelijk mogelijk te maken.
- De Gebiedscoöperatie Rivierenland (GCR) ziet vooral de noodzaak om beter te gaan samenwerken en de financiering anders te benaderen. Dennis Kerkhoven geeft aan dat GCR hiertoe masterclasses organiseert.
- Voor Alliander is het volgens Rob Dado de grootste uitdaging om te komen tot planvorming en op tijd op de hoogte te zijn van energieprojecten, zodat de netinfra niet de bottleneck wordt. Alliander nodigt raadsleden uit om deel te nemen aan de masterclass energietransitie die zij organiseren op 4 september.
- De grootste uitdaging voor VNO-NCW is om ondernemers mee te krijgen in de energietransitie. Daarnaast doet dhr. Zijdam vanuit de Economic Board aan raadsleden de oproep om over gemeentegrenzen heen te

stappen. Als directeur Rabobank geeft hij aan dat financiering niet het probleem hoeft te zijn, mits dit goed en gezamenlijk wordt georganiseerd.

- Dhr. Reus ziet het als grootste uitdaging voor de regiogemeenten om inwoners en bedrijven in de regio mee te krijgen.
- Dhr. Van Heumen brengt namens Greenport Gelderland in dat de grootste uitdaging voor verduurzaming voor de glastuinbouwsector ligt in een alternatieve CO2 bron.

Vervolgens wordt aan de hand van publieksstellingen discussie gevoerd over onderwerpen die een plek kunnen krijgen in de regionale energiestrategie (zie Mentimeter resultaten).

Een van de discussiepunten die naar voren komt, is in hoeverre de overheid eraan moet trekken om bedrijven aan te zetten tot verduurzaming. Ondernemers zouden zelf initiatief moeten nemen, maar een rol van de overheid lijkt de aanwezigen ook gewenst (wortel en stok). De directeur van omgevingsdienst Rivierenland geeft aan dat er vanuit gemeenten en provincies recent een meer uitgebreide opdracht is gegeven voor energiecontroles en advisering.

De aanwezigen zijn het erover eens dat het wenselijk is om als regio in de eigen energiebehoefte te voorzien en dat samenwerking tussen gemeentes daarvoor noodzakelijk is. Het is denkbaar dat gemeenten er iets tegenover stellen, wanneer een andere gemeente hen helpt om energiedoelstellingen te realiseren.

Vervolg

Dhr. Reus sluit de avond af met een doorkijk naar het vervolgproces. In het komende half jaar zullen ruimtelijke ateliers worden georganiseerd en zal gewerkt worden aan een concrete uitvoeringsagenda. De raadsleden zullen tussentijds worden betrokken en zullen uiteindelijk begin volgend jaar besluiten over vaststelling van de regionale energiestrategie.